No. 1830 — Zaterdag 25 Januari 1919. — 36ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

ONDERWIJS-VERORDENING,

REGELENDE HET ONDERWIJS IN DE KOLONIE CURAÇAO.

Memorie van Antwoord.

Algemeene beschouwingen.

Het deed ondergeteekende genoegen, dat tegen de strekking van het ontwerp geen bedenkingen werden geopperd.

Ofschoon ondergeteekende moet toegeven, dat kweekelingen in het algemeen niet als puike leerkrachten kunnen worden beschouwd, en dat, waar men de keuze heeft, ook onderwijzers met hoogere akten in den regel wel boven hulponderwijzers (onderwijzers 4de klasse) te verkiezen zijn, moet men, meent hij — ook in het welbegrepen belang van het onderwijs — rekening houden met de omstandigheden en niet uit het oog verliezen voor welke scholen de leerkrachten noodig zijn. Er wordt getracht om het aantal kweekelingen geleidelijk in te krimpen, doch ze geheel als leerkracht missen kan men nog niet. (Dit werd door eenige leden, blijkens het Voorl. Verslag, gewenscht. *Red.*) Dat het met de inkrimping ernst is, blijkt uit het feit, dat er in 1908 bij het bijzonder onderwijs werkzaam waren 85 onderwijzers en onderwijzeressen en 82 kweekelingen en in 1918 117 onderwijzers en onderwijzeressen en 25 kweekelingen. Vooral den laatsten tijd wordt er bijzonder op gewerkt om de kweekelingen tot goede onderwijzers 4e klasse op te leiden.

Het zou echter voor de Missie bepaald onmogelijk zijn om, zoolang zij zelve een groot deel van de kosten van het onderwijs moet dragen, op hare scholen alle kweekelingen door hulponderwijzeressen te vervangen.

De bepaling van het ontwerp-verordening, dat de kweekelingen niet dan onder toezicht en leiding van een in hetzelfde lokaal aanwezigen bevoegde in de school kunnen werkzaam zijn, zal, meent ondergeteekende, reeds grootendeels tegemoet komen aan de bezwaren, die er tegen het zijn van kweekelingen in de scholen kunnen bestaan.

Te bepalen, zooals sommige leden verlangen, dat er na zekeren tijd (in het V. V. stelden enkele leden voor een termijn van 5 jaar. *Red.*) geen hulponderwijzers (onderwijzers 4de klasse) meer aan de scholen werkzaam mogen zijn, acht ondergeteekende bepaald onmogelijk en ook onnoodig. Men kan voor de vele buitenscholen de onderwijzers 4de klasse nog niet missen.

Het zou voor de Missie ondoenlijk zijn om al de onderwijskrachten, die zij daarvoor noodig heeft, uit Nederland te laten komen, en eveneens om ze hier voor de buitenscholen te krijgen. Dat blijkt voldoende uit het feit, dat ofschoon de normaallessen hier jaren achtereen zijn gegeven, het nog zeer moeilijk is om geschikte onderwijzeressen te krijgen voor de scholen op de eilanden buiten Curaçao.

En wat voor kosten zouden daaraan niet verbonden zijn? Voor kweekelingen en onderwijzeressen 4de klasse (hulponderwijzeressen) kan men eenvoudige, nette meisjes van buiten opleiden, die daar gaarne willen blijven wonen. Dezen voor onderwijzeressen (3de klasse) op te leiden is echter in den regel wel niet mogelijk. En meisjes uit de stad willen doorgaans niet naar buiten, tenzij misschien voor een zeer hoog salaris, dat de Missie niet zou kunnen betalen.

Bovendien is het ondergeteekende ook duidelijk gebleken, dat goede onderwijzeressen 4de klasse op de buitenscholen zeer goed kunnen voldoen. Er zijn er, bij wie de kinderen niets minder leeren dan bij de beste onderwijzeressen 3de klasse.

Op groote kunde komt het er op die scholen veel minder aan, dan op tact om met kinderen om te gaan en op den slag om dezen, hetgeen men ze wil leeren, goed aan het verstand te brengen.

Ook meent ondergeteekende er op te moeten wijzen, dat men door al die eischen te stellen, de kosten van het onderwijs zeer zou opdrijven; veel meer dan volgens hem voorloopig noodig is.

(Naar aanleiding van het feit, dat eenige leden, blijkens het V. V. van oordeel waren, dat de bevoegdheden van de commissiën van onderwijs in het ontwerp zoo verkort worden, dat volgens hen het bestaan van die commissiën overbodig wordt en waarom zij een zoodanige wijziging voorstelden, dat de commissiën *dezelfde* bevoegdheden en verplichtingen behielden, als onder de vigeerende verordening, Commissiën van bijstand *van den Gouverneur* zouden blijven en alzoo *naast* en niet *onder* den Insp. van het Onderw. zouden worden geplaatst, antwoordde de Gouverneur het volgende:)

Ondergeteekende acht het niet juist dat de bevoegdheden van de Commissiën van onderwijs (thans Schoolcommissie op Curaçao en plaatselijke schoolcommissiën op de overige eilanden) dermate verkort zijn, dat het bestaan ervan overbodig wordt. Hij meent, dat zij den Inspecteur van het onderwijs *terzijde* moeten staan en als zoodanig met de haar verleende bevoegdheden nuttig voor het onderwijs werkzaam kunnen zijn. De instelling van het ambt van Inspecteur van het Onderwijs voor de geheele kolonie brengt mede, dat de rechten der Schoolcommissie niet onveranderd in het ontwerp konden worden overgenomen. De leiding van het onderwijs berust nu geheel bij den Inspecteur, die, omdat hij zijn woonplaats op Curaçao heeft, op de overige eilanden in het toezicht terzijde gestaan moet worden. Bij nadere beschouwing zal het de leden, die het ontwerp gewijzigd wilden zien, blijken, dat de Commissiën van onderwijs vele bevoegdheden met den Inspecteur gemeenschappelijk bezitten, waarom van „staan onder den Inspecteur van het onderwijs" moeilijk sprake kan zijn. Voor de hand lag in de onderwijsverordening een regeling op te nemen als in de kolonie Suriname; de regelingen van Nederland of Nederlandsch-Indië zijn te ingewikkeld. Daarom is in het ontwerp de sedert 1876 in Suriname werkende regeling overgenomen, alleen is aan den Inspecteur geen contrôle over de Commissiën van onderwijs opgedragen, wat in art 29 der Surinaamsche verordening wel geschied is. De artikelen aangehaald om de ondergeschiktheid te bewijzen bevatten regelingen, die noodzakelijk zijn en in Suriname en Nederland eveneens bestaan. Waar de Inspecteur in artikel 114 (thans 111) verplicht wordt tot mondeling en schriftelijk overleg met de Commissiën van onderwijs, zullen deze toch ook die verplichting moeten hebben en zal daartoe den Inspecteur toegang tot de vergaderingen der Commissiën worden verleend. (Deze bepaling in het ontwerp, art. 119 § 5, was in het V. V. aangehaald als een argument voor bevoegdheidsinkrimping der Commissiën van Bijstand. *Red.*) Dit moet opgevat worden als: de Commissiën van Onderwijs noodigen onder toezending van de agenda den Inspecteur van het Onderwijs tot bijwoning der vergadering uit. Dit recht heeft in Suriname de Inspecteur van het Onderwijs volgens artikel 31, laatste lid, terwijl in artikel 101 der wet tot regeling van het lager onderwijs in Nederland behalve deze bevoegdheid aan het Rijksschooltoezicht ook nog het *recht* van het bijeenroepen van vergaderingen van de plaatselijke commissiën wordt verleend. Op de eilanden, waar de Inspecteur betrekkelijk kort vertoeft, kan op zijn *verzoek* een vergadering belegd worden. De verslagen der Commissiën van Onderwijs en der hoofden van scholen kan de Inspecteur niet missen bij het opmaken van zijn verslag, vandaar de voorgestelde regeling, waaruit toch geenszins ondergeschiktheid spreekt (vergelijk artikel 97 der wet tot regeling van het lager onderwijs.)

Het teruglopen van het aantal leerlingen der openbare school op Bonaire van 102 in 1912 tot 32 in 1916 staat in verband met de opening van een R. K. Bijzondere school voor jongens door de Fraters van Tilburg te Kralendijk. Deze werd begin Januari 1915 geopend met ongeveer 150 leerlingen, die zoowel van de R. K. Zusterschool als van de openbare school aldaar afkomstig waren.

Gaarne had ondergeteekende gezien, dat de vraag omtrent het toenemen van het percentage van het schoolverzuim op Curaçao en het dalen daarvan op de andere eilanden der kolonie ietwat duidelijker ware gesteld. Uit den bijgevoegden staat van het schoolverzuim (die wij later zullen plaatsen *Red.*) van de scholen der kolonie zal blijken, dat bij vergelijking van bepaalde jaren het omgekeerde evengoed beweerd kan worden. Op Curaçao is in 1917 b.v. het schoolverzuim in het algemeen geringer geweest dan in 1916, op St. Martin evenwel juist omgekeerd. De oorzaken van het grootere verzuim in 1916 vergeleken met 1915 zijn aangegeven in de tweede kolom van blz. 9 van het Koloniaal Verslag van 1917.

(In dit Kol. Verslag lezen wij aldaar: „Het schoolverzuim was op Curaçao belangrijk hooger dan in de beide voorgaande jaren. Dit moet voor alle scholen worden toegeschreven aan:

1o. het heerschen van kinkhoest, vooral onder de jonge kinderen;

2o. de zware regens in October en in November.

Voor de Emmaschool moet nog als derde oorzaak vermeld worden: weinig belangstelling van de zijde van ouders of verzorgers, waardoor het voorkomt, dat, bij aandringen op getrouwer schoolbezoek van den kant der onderwijzers, de kinderen maar thuis gehouden worden." *Red.*)

Artikelen.

ad art. 5 letter *i*. Ondergeteekende moet toegeven, dat er aan het verplichtend stellen van het vak nuttige lichaamsoefeningen en spelen voor *alle* scholen groote bezwaren zijn verbonden. Vooral voor die scholen waar betrekkelijk maar weinig leerkrachten zijn, zooals bijv. op vele buitenscholen het geval is.

Evenals de kinderen hebben ook de onderwijzers en onderwijzeressen tusschen de schooluren hun rusttijd noodig.

Nu kan een kind dien rusttijd nuttig en aangenaam doorbrengen met spelen of lichaamsoefeningen; voor een onderwijzer of onderwijzeres, voornamelijk wanneer die al op jaren is gekomen, is het leiden van die spelen en die lichaamsoefeningen — vooral in dit klimaat — geen verpoozing meer, maar een nieuwe, dikwijls afmattende inspanning Ook is er op verschillende scholen geen geschikte plaats voor.

In Nederland is het vak voor de bijzondere scholen niet verplichtend gesteld. Voor de openbare wel, doch van de verplichting kan telkens voor vijf jaren vrijstelling worden verleend.

(Het ontwerp zelf begreep het onderwijs in dit vak onder gewoon lager onderwijs Enkele leden van den Kol. Raad wilden, volgens het V. V., geen verplichting, doch facultatiefstelling op nagenoeg dezelfde argumenten als thans de M. v. A. Andere leden wilden het verplichtend stellen als dringend noodzakelijk voor de lichamelijke ontwikkeling der jeugd. *Red.*)

ad art. 5 letter k. Bij nader inzien is ondergeteekende tot de overtuiging gekomen, dat het toch niet raadzaam is het hoedenvlechten naast nuttige handwerken als leervak op te nemen.

(Dit was in het ontwerp geschied. Naar aanleiding daarvan hadden enkele leden in het V. V. opgemerkt, dat dit vak reeds aan alle meisjes op de lagere scholen wordt onderwezen en gevraagd, of het de bedoeling was dat de onderwijzeressen daarin een examen moesten afleggen. *Red.*)

Er zijn vooral in de stadsdistricten van de eilanden te veel meisjes, die dat vak niet wenschen te leeren. Haar daartoe te dwingen acht hij niet gewenscht. Ook zullen maar zelden de onderwijzeressen in nuttige handwerken tevens het hoedenvlechten kunnen onderwijzen; haar dwingen hierin een examen af te leggen gaat heelemaal niet: het vak is daarvoor te moeilijk en niet iedereen blijkt voor het vlechten van fijne hoeden de geschiktheid te bezitten.

(Door de Nota van Wijz. vervallen thans in art. 5 k, dat luidde: (onderwijs in) „nuttige handwerken voor meisjes, waaronder ook begrepen stroovlechten," deze laatste vier woorden. *Red.*)

ad art. 12 §§ 1 en 2. (Alvorens de M. v. A. weer te geven, schijnt het beter eerst het ontwerp-artikel aan te halen en datgene wat het V. V. er op aanmerkte. *Red.*)

Art. 12 luidde:

1. Op de openbare en gesubsidiëerde bijzondere scholen in het stadsdistrict van Curaçao (Willemstad) wordt het onderwijs in het Nederlandsch gegeven.

2. Op de openbare en gesubsidiëerde bijzondere scholen in de buitendistricten van Curaçao en op de overige eilanden der kolonie wordt het onderwijs *zooveel mogelijk* in het Nederlandsch gegeven.

In het V. V. gaven eenige leden dringend in overweging te bepalen, dat ook op de openbare en gesubsidiëerde bijzondere scholen in het stadsdistrict op Bonaire en Aruba het onderwijs in het Nederlandsch zal worden gegeven, daar dit reeds thans op die scholen de voertaal is. Ook vonden sommige leden de uitdrukking „zooveel mogelijk" te elastisch. Zij vreesden, dat zoodoende het Nederlandsch nooit de voertaal zal worden. Men zal hiertoe slechts geraken door de bepaling, dat na een zeker aantal jaren het onderwijs op alle scholen in het Nederlandsch moet worden gegeven.

Thans antwoordt de Gouverneur het volgende: Bepaald te eischen, dat op alle scholen in het stadsdistrict op Aruba en Bonaire het onderwijs *in het Nederlandsch* zal worden gegeven, acht ondergeteekende niet gewenscht en ook onnoodig. De bepaling, dat dit *zooveel mogelijk* zal geschieden, blijkt toch in de practijk al zóó goed te voldoen, dat de leden, die de wenschelijkheid uit drukten, reeds zelf aangeven, dat Nederlandsch er feitelijk al de voertaal is; wat grootendeels juist is.

Er wordt werkelijk op alle scholen van de benedenwindsche eilanden ernstig getracht het onderwijs, *zooveel als het maar eenigszins mogelijk is*, in het Nederlandsch te geven.

In het stadsdistrict op Aruba en Bonaire, waar de kinderen langer op school komen dan in de buitendistricten van die eilanden en van Curaçao, kan het systeem „Nederlandsch als voertaal" ook al vrij wel worden doorgevoerd, doch nog niet altijd zóó, dat het als geheel verplichtend kan worden gesteld.

Bovendien is het niet gewenscht de beide genoemde stadsdistricten nog weer afzonderlijk te noemen; wat zou kunnen doen denken, dat het er in de buitendistricten minder op aankomt of Nederlandsch daar als voertaal wordt gebruikt. Alleen zal het daar meer geleidelijk moeten gaan.

ad. art. 12 § 3. Naar aanleiding van het ontwerpartikel, waar stond, dat bij het onderwijs in Engelsch, Spaansch, Fransch of Hoogduitsch overeenkomstig de eischen der methode van die taal gebruik zal worden gemaakt, vroeg men in het V. V. of een bepaalde methode voor elke taal zou worden voorgeschreven. De Gouverneur antwoordt nu, dat noch omtrent bepaalde boeken noch omtrent een bepaalde methode een voorschrift zal verschijnen.

De Nota van Wijz. lascht achter het 1ste lid van Art. 13. in, dat „het bewijs (van goed gedrag, afgegeven door het daartoe bevoegd gezag der plaats of plaatsen, waar de onderwijzer gedurende de laatste twee maanden heeft gewoond) indien dit in het buitenland is afgegeven, door een Nederlandschen consul gelegaliseerd moet zijn."

ad. art 13. § 2. Aan de leden van den K. R., die niet konden inzien waarom vreemdelingen een vergunning moeten hebben om onderwijs te geven, antwoordt de Gouverneur het volgende:

Een vreemdeling, die huisonderwijs wenscht te geven aan kinderen van één huisgezin, wordt door dit voorschrift niet gehinderd. Zoowel de Nederlandsche wet als de Surinaamsche verordening heeft de verplichting in dit lid uitgedrukt aan vreemdelingen opgelegd. Nederlandsch-Indië eveneens.

Of een vreemdeling al dan niet ingezetene der kolonie is (wat volgens enkele leden soms moeilijk is uit te maken, *Red.*) zal beslist moeten worden volgens de bestaande verordeningen.

ad. art. 13 § 3. (De ontwerpbepaling hiervan hield in, dat in bijzondere gevallen vrijstelling kan verleend worden van de gevorderde bewijzen van bekwaamheid door den Gouverneur. In het V. V. achtten eenige leden, dat hier de deur wordt opengezet voor het onderwijs door onbevoegden. De Gouverneur antwoordt:)

Het is geenszins de bedoeling, dat dit lid gebruikt zal worden om onbevoegden in de school toe te laten. Het is mogelijk, dat door bijzondere omstandigheden, en dit geldt zoowel openbare als bijzondere scholen, niet over een bevoegde voor een bepaald vak kan worden beschikt, maar dat aan de school iemand verbonden is, die de noodige geschiktheid bezit om tijdelijk dat vak te onderwijzen. Voorts moet gedacht worden aan de mogelijkheid, dat tijdelijk iemand als hoofd eener school moet optreden, die niet de bij artikel 59 gevorderde akte bezit. Ten slotte is dit lid noodig met het oog op hen, die althans voorloopig onderwijs in vak *i* en *k* zullen moeten geven zonder bevoegdheid.

ad. art. 16. (Dit artikel begint aldus: „Jongelieden mogen als kweekelingen in de school worden toegelaten en behulpzaam zijn etc." Eenige leden wilden nu bepaald zien, dat dit slechts zou gelden voor hen, die tot onderwijzer worden opgeleid. Hierop zegt de Gouverneur:)

Daar de kweekelingen, als bedoeld in art. 16 in de eerste plaats voor hun opleiding tot hulponderwijzer of onderwijzer in de school worden toegelaten, bestaat er geen aanleiding tot wijziging van dit artikel.

ad art. 17 § 1. Dit houdt in: „Voor de toelating in een school wordt de toestemming van den Insp. v|h O. vereischt." In het V. V. zagen eenige leden hierin een verkorting van het recht eener vereeniging om hare leerkrachten aan te stellen, wanneer zij aan de vereischte voorwaarden voldoen. De M. v. A. luidt hierop:

Waar de kweekelingen geen „bevoegdheid" bezitten als in de artikelen 13 en 19 is bedoeld, zou door het bepaalde in artikel 17, 1ste lid, niet te kort gedaan worden aan het recht van eene vereeniging om haar „onderwijzers" aan te stellen, want daarvan is in de verordening slechts sprake.

Toegegeven wordt, dat in artikel 75 de kweekelingen nog onder de onderwijskrachten worden geteld voor de te ontvangen bijdrage. Daarom wordt voorgesteld art. 17 in dien zin te wijzigen, dat het voor open-

bare scholen geldt en de artikelen 70 en 71 aan te vullen. (Deze aanvulling bestaat hierin, dat binnen 14 dagen na het openen van een Bijz. School het hoofd aan den Insp. v|h O. en de Comm. v. Ond. op dat eiland ook kennis geve van de „kweekelingen, die tot de school zijn toegelaten" (A. 70) en verder ten spoedigste van de veranderingen onder de onderwijzers „en kweekelingen" (A. 71.) *Red.*)

Artikel 18 wordt door een nieuw artikel 18 vervangen, luidende:

1. Ieder, die in zijne school kweekelingen toelaat in strijd met de artikelen 16 en 17, wordt gestraft met eene geldboete van ten hoogste vijftig gulden.

2. Dit feit word als overtreding beschouwd.

3. Bij tweede overtreding of volgende herhalingen, gepleegd telkens binnen twee jaar, nadat de laatste veroordeeling wegens eerste en volgende herhalingen onherroepelijk geworden is, wordt hechtenis van ten hoogste veertien dagen of geldboete van ten hoogste honderd gulden opgelegd.

Het eerste lid van artikel 21 wordt gelezen aldus:

1. De bevoegdheid tot het geven van onderwijs vervalt voor hem, die bij eindvonnis is veroordeeld tot een der straffen, omschreven in artikel 32, 4o. en 5o., van het Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao.

ad. art. 22. De vroegere normaallessen hebben eenige onderwijzers geleverd, die na eenige jaren onder goede leiding in de praktijk werkzaam te zijn geweest, bruikbare leerkrachten geworden zijn al zijn lang niet alle geschikt te achten voor de hoogere klasse der M. U. L. O. scholen. Andere aldaar opgeleide onderwijzers voldoen niet, doch dat is ook het geval met buiten de normaallessen gevormde krachten. Sommige toch moesten door gebrek aan personeel te vaak te vroeg op zich zelf staan, waar leiding hoog noodig was, omdat de opleiding bijna uitsluitend op het examen gericht was en niet op de praktijk in de school. Daarom mag de opleiding gebrekkig genoemd worden en is ook in 1917 een geheel andere richting ingeslagen. De 7 Januari 1918 geopende normaallessen tellen 12 leerlingen, verdeeld over 2 leerjaren (1ste en 3de). In drie leerjaren wordt het vak „onderwijs en opvoeding" onderwezen; de Inspecteur van het onderwijs heeft, in afwachting van de uitzending van geschikte krachten voor de opleiding, behalve de leiding ook eenige vakken voor zijn rekening genomen, opdat er gewerkt zal worden in de richting, die voor het gewoon lager onderwijs in de kolonie gevolgd moet worden. In verband daarmede is de Engelsche taal ook onder de vakken opgenomen en zullen de leerlingen van het derde en vierde leerjaar practisch in de scholen werkzaam gesteld worden.

Daar een groot deel der onderwijzers, die vroeger, d. i. vóór 1918, aan de normaallessen verbonden waren, vaak omdat geen betere aanwezig waren, reeds den dienst der kolonie verlaten hebben, is het van geen belang om over hun geschiktheid te oordeelen. Van hen, die er voor het jaar 1918 aan verbonden zijn, kan getuigd worden, dat zij hun best doen in de goede richting te werken.

Er is nog niets mede te deelen omtrent de geschiktheid van oud-leerlingen van de normaallessen om bij degelijke opleiding in Nederland tot goede leerkrachten te worden gevormd, omdat nog geen enkel oud-leerling der normaallessen zich naar Nederland heeft begeven ter verdere vorming.

(Dit als antwoord op de vraag van enkele leden, hoe het komt, dat onderwijzers, opgeleid aan de normaallessen, niet voldoen; of dit ligt aan de gebrekkige opleiding of aan de leerlingen en of oud-leerlingen v|d normaallessen bij een degelijke opleiding in Nederland tot goede krachten kunnen worden gevormd. *Red.*)

ad artt. 25, 26 en 27. (Deze art. loopen over het voorbereidend onderwijs en bepalen, dat kinderen van 7 jaar niet meer op een bewaarschool of in voorbereidende klassen worden opgenomen. Verder wordt het werkplan aangegeven en de voorwaarden voor het hoofd bepaald.

In het V. V. was eerstens deze leeftijdgrens te laag genoemd, ten tweede door enkelen opgemerkt dat bij de opsomming der vakken en der voorwaarden voor de leerkrachten niet was gerekend met een mogelijk bestaan van ongesubsidiëerd onderwijs. Zij wilden daarom die artikelen doen gelden voor „openbare en gesubsidiëerde bijzondere bewaarscholen."; De Gouverneur antwoordt:

Voor de eenheid van het onderwijs worden de in deze artikelen gegeven voorschriften ook voor niet gesubsidieerd voorbereidend onderwijs noodig geacht, opdat het Bestuur steeds kan bepalen waar het voorbereidend onderwijs begint; bepaald verplichtend zijn dus de opgenoemde vakken niet.

Het voorbereidend onderwijs is in Nederland nog niet van Rijkswege geregeld. Er bestaan echter vele gemeentelijke regelingen. Daar een overzicht daarvan te geven te bezwaarlijk is, worden de leden verwezen naar het rapport van de bevredigingscommissie, waarin een ontwerp van wet voorkomt, regelende het voorbereidend onderwijs, in de toelichting waarvan een overzicht van den stand van dat onderwijs einde 1913 voorkomt. Voorts kunnen zij kennis nemen van de regelingen van de gemeenten Utrecht, Rotterdam en 's Gravenhage, alsmede van de examens voor bewaarschoolonderwijzeressen, die in de boekerij van de Inspectie van het onderwijs aanwezig zijn.

ad art. 29 § 2. (Dit artikellid luidde, dat de bezitster van de akte (hulp– of) onderwijzeres bij het examen voor bewaarschoolonderwijzeres is vrijgesteld van de vakken lezen, spreken, schrijven, beginselen der Ned. taal en kennis van de omgeving.

In het V. V. werd opgemerkt, dat tot verkrijging der akte reeds examen is afgelegd in zingen en teekenen. De Mem. v. A. zegt hierop:)

De gemaakte opmerking is geheel onjuist, wat de hulponderwijzeres (der nieuwe verordening) betreft, daar die geen examen in de vakken f en g afleggen. Voor de onderwijzeres is geen vrijstelling voor deze vakken verleend, omdat het zingen bij het examen voor onderwijzeres zich bepaalde tot: „kennis van theorie van den zang" onder de bestaande verordening en eerst onder de nieuwe verordening practijk en theorie gevraagd zal worden. Het teekenen stelt voor het voorbereidend onderwijs echter andere eischen dan voor het onderwijzersexamen van artikel 97 (nieuw 98). De vakken f–j van artikel 29 zijn de vakken voor *de practijk* van het voorbereidend onderwijs.

ad art. 32. Dit luidde in het ontwerp: Het bedrag van de per schooljaar uit te keeren bijdrage wordt berekend naar het aantal leerlingen en de leerkrachten der bewaarschool of voorbereidende klassen en bedraagt ten minste f 100 en ten hoogste f 500.

Door eenige leden werd deze bijdrage te laag genoemd in verhouding tot de eischen, die aan de inrichting en de onderwijzers gesteld worden.

De Gouverneur heeft thans in een Nota van Wijz. art. 32 lid 1 veranderd als volgt:

Het bedrag van de per schooljaar uit te keeren bijdrage wordt berekend nar het aantal leerlingen der bewaarschool of voorbereidende klasse en naar de klasse waarin de leerkrachten aan die school of klasse verbonden, behooren; met dien verstande echter dat de bijdrage voor het hoofd der school niet hooger zal mogen zijn dan de bijdrage, die wordt gegeven voor een onderwijzer bij het bijzonder onderwijs; en voor ieder der leerkrachten, die door den Gouverneur, na ingewonnen advies van den Inspecteur van het Onderwijs, noodig zijn om het hoofd der school bij te staan, niet hooger dan de bijdrage, die wordt gegeven voor een kweekeling bij het bijzonder onderwijs.

ad art. 33. Hiervan bepaalden het 2e en 3e lid:

2e. Het (openbaar, *Red*) onderwijs omdat in het stadsdistrict van Curaçao en op de hoofdplaatsen der overige eilanden ten minste de vakken in art. 5 (der verordening *Red*) vermeld benevens naar plaatselijke behoeften de beginselen der Spaansche of Engelsche taal.

Bij nota van Wijz. vervallen thans de woorden: „op de hoofdplaatsen", wat noodig is geworden, blijkens de toelichting, door de tot stand gekomen verordening van 16 Febr. '18 ter bepaling v|h stadsdistrict, waarom het beter is niet meer van hoofdplaatsen der eilanden te spreken.

3. In de buitendistricten wordt het onderwijs in die vakken zooveel mogelijk gegeven. De M. v. A. geeft hier een verklaring bij als volgt:

Waar er alleen op St. Martin en Saba openbare scholen in de buitendistricten zijn en daar Engelsch onderwezen moet worden, moet het derde lid van artikel 33 beschouwd worden als te slaan op het geheele tweede lid en niet op een deel ervan.

Art. 35. wordt bij Nota van Wijs. veranderd. Het tweede lid luidt thans: „Naar de gegoedheid der ouders of verzorgers zal voor het ontvangen van gewoon lager (openb. *Red.*) onderwijs door andere kinderen (van niet onvermogende ouders, *Red.*) een matig schoolgeld worden geheven. (niet meer: „kunnen" worden etc. *Red*).

Een nieuw ingevoegd 4e lid bepaalt: „Vrijstelling of vermindering van schoolgelden kan in bijzondere gevallen door den Gouverneur, gehoord de Commissie van Onderwijs, worden toegestaan." Deze wijziging om evenredig schoolgeld te heffen op alle openbare scholen.

ad art. 38 §§ 2 en 3 en art. 39. Het voorgestelde beroep (op den Gouverneur *Red*) wordt onnoodig geacht. Het geldt steeds enkele kinderen, waaromtrent overleg tusschen ouders en onderwijzers is gepleegd. Is daarbij overeenstemming verkregen, dan geven Inspecteur of Gezaghebber er hun goedkeuring aan, is er geen overeenstemming, dan nemen deze autoriteiten in het belang van kind en school een beslissing. Wat de vrijstelling om gezondheidsredenen betreft, daartoe zal steeds eene geneeskundige verklaring gevorderd worden. Beroep zou er anders moeten zijn zoowel van de zijde van de onderwijzers als van de ouders.

ad artt. 53 en 54. (Het V. V. had betoogt dat deze artt. in strijd zijn met het Regeeringsreglement. Zooals zij luiden n. l. dat een op. onderwijzer op *voorstel* v|d I v|h O. of v|d Comm. v. Ond. kan geschorst of ontslagen worden, zou de Gouverneur dit niet mogen doen op eigen initiatief.

De M. v. A. noemt deze opmerking juist en vervangt daarom Art. 53 1e lid en art. 54 door een nieuw, respect:

Art 53. 1. De Inspecteur van het Onderwijs of de Commissie van Onderwijs kan aan den Gouverneur voorstellen om een onderwijzer van eene openbare school, die onder zijn of haar toezicht werkzaam is, te schorsen.

Art. 54. Ontslag aan een onderwijzer verbonden aan eene openbare school wordt door den Gouverneur verleend, hetzij rechtstreeks, hetzij op voordracht van den Inspecteur van het Onderwijs of van de Commissie van Onderwijs, onder wier toezicht de onderwijzer werkzaam is.

ad art. 55. Dit artikel verbiedt den onderwijzer op straffe van ontslag handel te drijven, een nering of ander beroep uit te oefenen, ambten, bedieningen of betrekkingen te bekleeden etc.

Het V. V. maakte de opmerking dat hierdoor wordt uitgesloten, dat de Gezaghebbers in geval van nood een onderwijzer met de eene of andere betrekking, al is het tijdelijk, kunnen belasten. De M. v. A. verklaart nu:

Dit artikel kwam reeds in de verordening van 1884 voor, en al dien tijd hebben op sommige eilanden onderwijzers tijdelijk wel eens betrekkingen bekleed, hun door den Gouverneur opgedragen. Dragen de Gezaghebbers een onderwijzer tijdelijk eene betrekking op, zoo moet dit door den Gouverneur worden goedgekeurd; een al te veelvuldig gebruik zal daarvan niet gemaakt mogen worden, omdat daaronder het onderwijs zou kunnen lijden.

ad art. 57. Zooals reeds is betoogd kunnen de hulponderwijzers niet worden gemist.

Grillige cijfers.

Velen gaven reeds treurige cijfers over de verwoestingen, aan menschenlevens en welvaart door den oorlog aangericht, die niet sterker kan worden bekampt dan door steeds de ontzettende gevolgen als afschrikwekkend beeld aan het menschdom voor te houden.

Daarom deed de Engelsche Manchester Guardian" het vorig jaar een goed werk, het volgende lijstje aan het Engelsche volk voor te leggen.

GESNEUVELDEN.

Engelschen	500.000
Franschen	1.500.000
Russen	3 000.000
Duitschers	2.600.000
Oostenrijkers	2.000.000
Turken	850.000
Italianen	250.000
Belgen, Bulgaren, Serven Roemenen, Portugeezen	700.000
Te zamen	11.400.000

Elf en een half millioen jonge mannen, in een paar jaar tijd vermoord.

Het snel dalend der geboortecijfers in den oorlog wordt door het Engelsche blad omgezet in een verlies van circa 15.000.000 menschenlevens.

Het aantal gewonden is zeker 28½ millioen, waarvan 15 millioen blijvend ongeschikt zijn voor den militairen dienst en derhalve ook als werkzame burgers vrijwel buiten rekening kunnen blijven

Aan militaire- en burgergevangenen hebben de diverse staten circa 4¼ millioen onderdanen van vijandige staten in handen. De geestelijke en moreele zoowel als de lichamelijke weerkracht van deze menschen lijdt zeker evenzeer als die van de soldaten aan de fronten.

Dan komt nog het aantal onder de wapenen staande militairen, dat nu voor een groot deel reeds 4 jaar in zijn moorddadig bedrijf heeft geleerd, dat de zedelijke wetten in onzen tijd schijnen te hebben afgedaan.

Het genoemde blad geeft daarvan het volgende lijstje:

Engeland	7,000,000
Frankrijk	6,000,000
Rusland	15 000.000
Duitschland	9,000,000
Oostenrijk	7,000,000
Turkije	2,000,000
Italië	2,500,000
Bulgarije	300,000
België, Servië, Portugal	750,000
Totaal	49,500,000

Zoo zijn dus circa 50 millioen menschen, jonge mannen in de kracht van hun leven, voor zoover ze het leven er af brengen, voor hun geheele leven geknakt.

Aan deze cijfers ontbreken nog die van de mogendheden, welke nu pas goed aan den oorlog zijn gaan deelnemen, waarvan vooral Amerika het totaal nog beduidend kan doen stijgen. Daarom zegt het Engelsche blad:

Wij mogen de gevolgen van het oorlogsmonster niet te zacht kleuren. Resumeerend komt dan het volgende lijstje te voorschijn:

Actief dienende militairen	49,5	mill.
Gesneuvelde militairen	11,4	„
Bevolkingsverlies door minder geboorten	15,0	„
Blijvend invalieden	15,0	„
Gewone militairen	28,5	„
Gevangenen	4,0	„

Dit optelsommetje heeft tot uitkomst: 123 400,000.

Zal Europa, als weleer het Romeinsche Rijk, aan overbeschaving ten ondergaan?

Nederland.

Enkele treffende bijzonderheden aangaande de huldiging van H. M. de Koningin te Den Haag vonden wij in de „Resbode."

De burgemeester had alle Haagsche vereenigingen uitgenoodigd met haar banieren op het Malieveld aanwezig te zijn.

Den Haag heeft aan die roepstem gehoor gegeven met een elan en een geestdrift als zelden of nooit vertoond is. Als onze geëerbiedigde Koningin nog populariteit noodig had, dan heeft ze die in een week tijds grondig veroverd. De snoode aanslag, die de socialisten op 't oog hadden, heeft wel succes beleefd! Het Malieveld, de ruime omgeving, alle toegangswegen tot aan het Lange Voorhout toe, stonden om 1 uur zwart van de menschen, schouder aan schouder.

Reeds vóór 12 uur begonnen de vereenigingen met banieren het wijdsche veld binnen te trekken. Ze schaarden zich in tiendubbele rijen in de lengte over het veld. Het is een onbegonnen werk, al de organisaties op te sommen. Ze waren er allemaal, kunnen we wel zeggen, katholieke, christelijke, neutrale. Dat de katholieke vereenigingen ook hier den boventoon voerden, zal wel niet nader bevestigd behoeven te worden. Uit alle standen en groepen en vakken en leeftijd waren er: Vakbeweging, Volksbond, Kiesvereeniging, propaganda, drankbestrijding, ambtenaars, zangers en andere kunstenaars, studenten, weesjongens, Vrouwenbond, militairen, middenstandsvereenigingen, burgerwachts, sportsvereenigingen, enz., enz.

Muziekkorpsen kortten den tijd en als ze zwegen, rolden de nationale liederen over 't veld (waartoe ook weer behoorden „Weg met de socialen" en „Troelstra die moet zakjes plakken") en de jongelingschap waagde al gauw een rondedans Het militaire element vooral muntte uit door jolige levenslust.

Precies 1 uur verkondigde trompetgeschal de aankomst van Koningin Wilhelmina. Direct daarop werd het Wilhelmus ingezet, dat door het publiek werd meegezongen. Muziek en zang werden echter overstemd door de oorverdoovende ovatie, waarmee de komst van Hare Majesteit werd aangekondigd en die zich van man tot man voortplantte Als het Koninklijke rijtuig, waarin ook Prinses Juliana en Prins Hendrik gezeten waren het rondpoint op het veld bereikt had, hield de geestdriftige ovatie minutenlang aan.

Bij den ingang van het Malieveld werden door twee secties van de Schoolcompagnie van de Brigade Grenadiers en Jagers en een sectie van den Vrijwilligen Landstorm de paarden van het rijtuig gespannen, waarna dit door de manschappen het veld werd binnengereden.

De Koningin en het Prinsesje dankten staande in het rijtuig voor de gebrachte ovaties.

H. M. de Konigin werd toegesproken door Ds. Scholten, voorzitter van den Bond van Regeeringsgetrouwen. Spreker dankte H. M. voor de bereidwilligheid, waarmede Zij gevolg had gegeven aan 't verzoek om Haar Haagsche onderdanen in de gelegenheid te stellen hun trouw aan het Koninklijk Huis te bewijzen.

Hierna ving een rondgang aan over het terrein, waarbij het Koninklijk rijtuig werd voorafgegaan door de Ministers (behalve die van Oorlog en Marine, die in een rijtuig den stoet volgden) en den voorzitter van de Tweede Kamer. Ook de Ministers werden voortdurend toegejuicht.

Voor zooveel doenlijk werden de bestuurders van de burgerlijke vereenigingen aan H. M. voorgesteld door den burgemeester, mr. Patijn, de militaire deputaties door vice-admiraal Bauduin, chef van het Militaire Huis van H. M. de Koningin.

Tijdens den rondgang heerschte een onbeschrijfelijke geestdrift.

Gekomen bij de plaats, waar de leiders der R. K. organisaties, die de laatste week zoo gewerkt hebben, geposteerd stonden, hield Hare Majesteit stil. De voorzitter der R. K. Kiesvereeniging, de Rijkskieskring te 's-Gravenhage, Jhr. mr. E. B. F. F. Wittert van Hoogland onderhield zich eenige oogenblikken met Haar, stelde den heer H. Chr. Jansen, voorzitter der Kath. Garde en H. C. Silvius, voorzitter van den N. R. K. Volksbond, afdeeling den Haag, aan Hare Majesteit voor en zette kortelijk uiteen, dat de Katholieke organisatiemannen de heele week dag en nacht in touw zijn geweest. H. M. bedankte de heeren hartelijk.

Jhr. Wittert beloofde nog namens Katholiek georganiseerd Den Haag, dat H. Majesteit te allen tijde op de Katholieken kan rekenen, waarop de Koningin met krachtige stem antwoordde: „Daar heb ik nimmer aan getwijfeld."

Nadat Hare Majesteit nog haar buitengewone voldoening had uitgesproken over de schitterende betooging ging de stoet weer verder naar het paleis van H. M. de Koningin-Moeder in het Lange Voorhout.

Toen Koningin Emma op het balcon van haar paleis verscheen, werd zij het voorwerp van een onbeschrijfelijke ovatie. Een overdonderend gejuich, dat minuten lang aanhield, barstte los. H. M. was diep onder den indruk van den trouw door de Haagsche bevolking aan haar Koninklijke dochter betoond; zij was niet in staat haar aandoening te verbergen.

Bij de aankomst aan het paleis in het Noordeinde drong de enthousiaste menigte zoodanig op, dat de burgers tot in de vestibule van het paleis kwamen te staan, waar ook de Ministers een plaats hadden gevonden.

Staande in haar rijtuig heeft de Koningin zich hier gericht tot de ontelbare menschenmenigte.

Op hartroerende wijze dankte H. M. haar leger en haar volk voor den onvergetelijken dag van heden, die, ofschoon zulks feitelijk overbodig mocht heeten, opnieuw de overweldigende, overtuigende bewijzen heeft bewezen, dat het Oranjehuis en Nederland door onverbrekelijke banden met elkaar zijn verbonden.

H. M. verzocht een geestdriftig hoera uit te brengen voor het vaderland. Dit verzoek werd van harte opgevolgd. Het „leve de Koningin" weerklonk luide.

Nadat de overweldigende toejuichingen, waarmede de woorden der Koningin door de onafzienbare menigte werden bevestigd, waren bedaard, werd een nieuwe uitbarsting van geestdrift veroorzaakt toen H. K. H. Prinses Juliana op de schouders van den vice-admiraal Bauduin en den adjudant kapitein Ruys aan het volk werd vertoond.

Voordat het Koninklijk gezin het rijtuig verliet, reikten de Koningin, de Prinses en de Prins aan hen, die in de onmiddelijke nabijheid stonden, burgers en soldaten, de hand.

Dit tooneel maakte zulk een diepen indruk, dat den paleisbeambten, in de vestibule opgesteld, de tranen in de oogen schoten.

De zich in de vestibule van het paleis bevindende Ministers werden door de Koningin uitgenoodigd zich met Haar eenige oogenblikken aan een der paleisvensters te vertoonen. Toen H. M., omringd door de leden van Haar kabinet, aldus opnieuw zichtbaar werd voor de menigte, donderde uit de menschenzee opnieuw een eindeloos gejuich op. Het werd een niet te beschrijven, overweldigende ovatie.

Zoo heeft het Nederlandsche volk geantwoord op den aanslag van Troelstra en den staatsgreep der revolutie.

WAPENSTILSTAND.

Met Duitschland is dan de wapenstilstand hernieuwd, volgens sommigen tot aan de preliminairen van den vrede, volgens anderen voor een maand. Is dit laatste waar, dan zal wel weer een hernieuwing noodig zijn met aankleve van nieuwe eischen etc. De voorwaarden van thans bestaan hoofdzakelijk in de overgave van den goudvoorraad van de Reichsbank, die 2¼ miljard mark bedroeg, terwijl er nog bijna 32 miljard aan papieren geld in omloop is. Dan de inbeslagname der geheele handels-

vloot, ruim 4 miljoen ton, die onder de vlag der geallieerden en van Amerika zal varen en wel het eerst hun belangen zal dienen.

Verder moet elke onderzeeër in aanbouw worden vernietigd en mag er nooit meer een worden aangebouwd. Een controlecommissie komt te Berlijn zetelen terwijl de geallieerden tegenover Straatsburg de strook met de forten aan den rechter Rijnoever zullen bezetten over een breedte van 10 Km. Onder protest heeft Erzberger dan ook de hernieuwing onder zulke voorwaarden geteekend en heeft de Duitsche Min. van Buit. Zaken een stuk gezonden naar de geallieerden, waarin hij zich beklaagt over het volgende. De financiëele commissie eischt van Duitschland het uiterste bedrag en de meest nauwkeurige lijsten van al wat waarde heeft, ook van particulier bezit. Zij wil Duitschland tot financiëele slavernij brengen en tast zelfs de rechten en het eigendom der burgers aan. De blokkade blijft bestaan in al haar hardheid, de invoer van voedsel, ruw materiaal en gemaakte goederen wordt steeds uitgesteld. De nieuwe nota schijnt er vreugde in te zoeken, Duitschland te beleedigen en te vernederen en slaat een geheel anderen toon aan dan de eerste, toen het er om ging de vijandelijkheden te beëindigen. Duitschland is soodoende aan de uiterste grens gekomen van wat het kan toestaan. Het volk begint te denken, dat de geallieerden de 14 punten van Wilson alleen aangenomen hebben om een wapenstilstand te verkrijgen en thans, nu Duitschland zonder verdediging is, alles doen om het land uit te buiten en economisch uit te mergelen Hiertoe schijnt het uitstel van het sluiten der preliminairen te moeten medewerken. Ook de geheel andere behandeling van de bevolking aan den linker Rijnoever geeft te denken in een bepaald opzicht. In naam van de 14 punten Van Wilson, van een rechtvaardigen en duurzamen vrede protesteert de Duitsche Regeering.

De Bolsjewiki in Duitschland hebben het pleit verloren. Liebknecht en Rosa Luxemburg zijn vermoord, vier andere leiders gearresteerd en doodgeschoten. de algemeene staking, die op touw zou gezet worden, als wraak, is totaal mislukt. Doch de aangerichte schade en verwoesting is vooral te Berlijn aanzienlijk. Meer dan 200 personen hebben het leven gelaten, een duizendtal is gewond. Het gebouw van de „Vorwärts" ligt tegen den grond, het paleis van den Generalen Staf is verwoest, het Rijksdaggebouw deerlijk gehavend, het centrum der stad vertoont overal sporen van revolutie.

De verkiezingen voor de Constitueerende Vergadering verliepen overal behalve te Berlijn en te Hamburg zonder tumult. In Berlijn behaalden de Soc. meerderheidspartijen 130,000 stemmen, de onafhankelijken 13,000, de andere partijen 100,000. Ook in Wurtemberg wonnen de Soc. meerderheidspartijen het spel. De Bols werden vooral in Beieren, Baden en Saksen verslagen. De zitting van de Const. Vergad. zal te Weimar plaats hebben. Daar zal dan een nieuwe regeeringsvorm voor Duitschland worden bekrachtigd, waarvan het schema er aldus uitziet.

Het Duitsche Rijk zal omvatten alle staten, waarvan de bevolking een nieuwe landsconstitutie vraagt; de politieke macht zal berusten bij het volk, privilegies worden afgeschaft; vrije uitoefening van godsdienst. De Rijksdag zal bestaan uit twee Kamers: de Kamer van het volk en de Kamer van den Staat. De president wordt gekozen voor 7 jaar voor en door het geheele Duitsche volk. Zoo hij belet is, wordt hij door den president van den staat vervangen, die herkiesbaar is.

Het Rijksbestuur zal worden opgedragen aan een Kanselier met diens Ministers, welke tegenover het volk verantwoordelijk zijn.

Of het Duitsche volk ook zin voor verbeteringen heeft!

De Bolsjes in Rusland treffen het den laatsten tijd niet beter. In Rusland is weer een contra-revolutie op touw gezet met Petrograd als middelpunt. De Bols-legers, zoo wordt gemeld, trekken op Esthland terug. Hindenburg heeft zijn hoofdkwartier verplaatst naar Koningsbergen om den terugtocht der Duitschers van het Oostfront te leiden en de Bolstroepen op te vangen, die in Oost-Pruisen binnen vallen.

Een leger van 180,000 man onder Admiraal Kino, een ander van Donkozakken en een derde onder generaal Denikine, dat in den Kaukasus de Bols een bloedigen nederlaag toebracht, trekken tegen de revolutiemannen op. Voeg daarbij de legers in Siberië, dan is 't te hopen, dat zij er spoedig onder zijn.

In Italië is er iets niet in den haak. Er is veel tegenkanting tegen de annexatiepolitiek. Minister Bissolati trad uit het Kabinet, omdat hij zich niet kan vereenigen met de annexatie van Dalmatië en den Dodekanesus; een vragen aan Griekenland om afstand te doen van Heraclea vond hij beter. Doch daar is weinig hoop op. Venizelos, die op het kussen zit, is honderd graden nationaal. Hij wil alle Grieken ter wereld, ± 8½ miljoen, waarvan er 55 % in Griekenland wonen, en 500.000 in Amerika vereenigen in den Balkan, Klein-Azië en op de Grieksche eilanden. Daarvoor eischt hij het Noord. deel van Epirus op en ook Thracië met Constantinopel.

Montenegro staat ook al in den revolutiebrand Een oproer is ontstaan om de bezetting van het land door Italiaansche troepen en tevens om de inpalming door Servië. Een legertje van 20,000 man is gevormd, heeft verschillende plaatsen heroverd en de Serviërs verjaagd. Aan koning Nicolaas te Parijs heeft men verzocht meer troepen te zenden. Aan den man, die geen koning meer is.

Luxemburg is gedurende 6 uur een Republiek geweest; toen kwamen Fransche militairen den toestand herstellen. Groothertogin Carlota (niet Maria Adelaïda) heeft een proclamatie uitgevaardigd, waarin zij de Entente dank brengt voor diens hulp en de bevrijding uit de macht der indringers. De banden van vriendschap zouden daardoor nauwer worden aangehaald.

Bulgarije's verlieslijsten zijn openbaar gemaakt. Dooden en vermisten: 101,200; gewonden: 1,152,400; gevangenen 11,000 Dan nog de duizenden, die door honger en ziekte zijn gestorven op den terugtocht uit Macedonië. En dit alles na twee zware Balkanoorlogen. Men zal daar nog lang nadenken over den „frischen, fröhlichen Krieg."

Vredesconferentie.

Den vorigen Zaterdag heeft de eerste plechtige zitting plaats gehad van de afgevaardigden der geallieërden ter Vredesconferentie. President Poincaré hield een patriottische speech en heette allen welkom, nu de beslissing zou vallen over den herbouw der wereld. Dank werd gebracht aan de trouwe geallieërden en aan Amerika voor den steun, aan Frankrijk gebracht, aan het land, wat den zwaarsten last had gedragen. Voor de geheele wereld was het thans duidelijk, aldus de president, (en Clemenceau dikte dit nog wat aan door op verzamelde rapporten te wijzen) dat Duitschland zonder provocatie den oorlog was begonnen en al de ellende van vier jaren over de wereld had gebracht. Doch het Recht, in '70 reeds vertreden, had zich gewroken op de wreedheid en de brute macht, en een nieuw gebouw zal worden opgericht op de ruinen van het onschuldig aangevallen Frankrijk. Versailles was toen de plaats der begrafenis, doch thans aanschouwt het de verrijzenis. Thans zijn de naties bijeengekomen om den oorlog te beëindigen door middel van volkomen overeenstemming tusschen alle beschaafde volkeren, ten gunste van het verheven ideaal der menschheid.

Ook Clemenceau, die unaniem tot president van de Conferentie is gekozen, sprak schoone woorden. „Wij zijn broeders en daarom moeten wij eensgezind blijven en de poort openen voor den volkerenbond, waarvoor wij allen offers moeten brengen. Eigenlijk is een geschreven tractaat voor den bond van naties niet noodig, daar alleen de geestesgesteldheid hiervoor volstaat. In het volle vertrouwen op aller medewerking en het diepe besef van onzen plicht open ik deze eerste vergadering."

De volkerenbond — ziedaar dus het eerste product, wat de Conferentie zal brengen. Daarna zullen de preliminairen worden vastgesteld, zooals men nu rekent, in de vroege lente. In Frankrijk gaan stemmen op van vooraanstaande mannen, o.a. Bourgeois, om eerst in dien bond op te nemen de geassocieërde landen, daarna de neutralen, die in dezen oorlog de internationale rechten hebben hooggehouden. Behoort Nederland daar ook toe volgens de geallieërden, die dikwijls hebben verkondigd, dat Holland door voedsellevering aan Duitschland den oorlog heeft gerekt?

Duitschland, zoo zegt men, moet eerst jarenlang beterschap toonen, alvorens zijn plaats in de rij der volkeren te kunnen innemen. Waar blijft thans het gezegde van Wilson, die steeds onderscheid maakte tusschen volk en regeering, welke laatste hij voor alles verantwoordelijk stelde? De ex-gezant van Amerika te Berlijn, Mr. Gerard, verkondigde deze week nog te Brooklyn, dat de keizer persoonlijk verantwoordelijk is voor de oorlogsverklaring, de torpedeering der „Lusitania", de Belgische deportaties en de wreedheden in de gevangenenkampen. De quaestie over den ex-Keizer houdt de conferentie dan ook terdege bezig. Fransche rechtsgeleerden hebben na nauwkeurig onderzoek geadviseerd, niet alleen te eischen, dat hij Holland wordt uitgezet, doch ook overgeleverd wordt aan de geallieërden. Hij is de voornaamste schuldige, de bekrachtiger van alle decreten en wetten. Holland, zoo zegt men verder, zal toetreden tot den volkerenbond en kan dan de uitlevering niet weigeren aan zijn mede-bondgenooten.

Dagelijks, zoo is besloten, wordt een officiëel bulletin uitgegeven, terwijl waarschijnlijk enkele vertegenwoordigers der pers bij de zittingen mogen aanwezig zijn, wier relaas echter zal worden gecensureerd

Wanneer op de schoone woorden nu ook schoone daden volgen, zal een rechtvaardige, duurzame vrede tot stand komen. Er worden echter vreemde dingen openbaar gemaakt. Zoo b. v. eischte de vorige week de Entente-pers unaniem, als op commando, dat aan Duitschland geen kolonies moeten teruggegeven worden. Dezer dagen meldden de telegrammen, dat de Rijn volgens Foch en andere Franschen de grensscheiding moet worden tusschen Duitschland en Frankrijk (behalve dan in den Elzas) m. a. w. dat de toestand van 1815 moet terugkeeren, daar geen overval ooit meer mogelijk mag zijn en Parijs te dicht bij de grens ligt.

In verband hiermee is de uitlating van het „Journal des Debats" belangrijk, dat vertelde over een sterke strooming om het groothertogdom Luxemburg bij Frankrijk te annexeeren. Gaat dit van Luxemburg uit, van 't grootste gedeelte des volks en zonder inspiratie of beïnvloeding van buiten?

Berichten uit de Kolonie.

Naar Aruba.

Maandag j. l. is Z. D. H. Mgr. M. G. Vuylsteke met de „Lelia" naar Aruba vertrokken, vergezeld door den Eerw. p. S. Hagemans. Wegens de ernstige ziekte van den Eerw. Broeder Jozef kon de Z. E. pastoor v. d. Elsen de reis niet meemaken. De Eerw. pater A. Saris zal a. s. Maandag naar Aruba vertrekken als tijdelijk plaatsvervanger voor pastoor v. d. Pavert.

Oratorium „De H. Familie."

Zondagavond had voor een stampvolle zaal de laatste uitvoering plaats van genoemd Oratorium en het succes is nog grooter geweest dan op de beide vorige avonden. De muziek werd met nog meer smaak en technische volmaaktheid uitgevoerd, de levende beelden kwamen nog schooner uit en wisten het leven in hen nog beter te verbergen.

Het publiek was vol enthousiasme waarvan het op luide wijze blijk gaf.

Wij wenschen daarom nogmaals de ontwerpers, componist, zangers, en spelers geluk, kortom allen, die zoo welwillend hebben medegewerkt tot het schitterend doen slagen van de Oratorium-avonden.

Dankbetuiging.

Wij betuigen onzen hartelijken dank aan de *Cur. Trading Company*, die als agent van de „Texas Oil Company" ons een wandkalender op fraai schild heeft gezonden.

Colombiaansch Consulaat.

In den „Bol. Com." maakt de heer A. Mallarino bekend, dat de heer Joseph Ellis tijdelijk belast is met de consulaire aangelegenheden der Colombiaansche Republiek.

Paul de Groot.

Met de „Philadelphia" is in onze kolonie gearriveerd de Hollandsche zanger Paul de Groot, die blijkens nevenstaande advertentie, een aantal amusante zangavonden hoopt te geven in onze stad. Blijkens overgelegde gunstige perskritieken uit haast alle landen der wereld, heeft de heer de Groot overal zeer goed voldaan, reden, waarom wij hopen, dat ook in onze kolonie den Hollandschen zanger een warme ontvangst zal worden bereid. Zoowel zijn stemqualiteiten als zijn voordracht en actie worden geroemd.

Op het rijk gestoffeerde programma troffen wij aan het „Danklied aan België", het kleine land van martelaarschap en „Peetjes Brief", beide van Hullebroeck. „Proza en Poësie in de thee", 'n Javaansch-Hollandsch stukje; „Yes, I am 'n English boy", „Le president de la République" (Poincaré, *Red*], „Serrez vos Rangs", „American Songs" en 'n fragment uit Rostand's „Cyrano de Bergerac" (declamatie).

Het lyrisch, dramatisch en komisch element wisselen aardig af en de rijke inhoud zonder een zweem van wat kan stooten is voor ons een welkome gelegenheid onzen lezers een bezoek aan de a. s. zangavonden, warm aan te bevelen.

Officiëele berichten.

De Gouvernements-geneeskundige van St. Eustatius J. Morgan Griffith, met verlof alhier, is in activiteit hersteld en naar Bonaire gedirigeerd.

Aan den heer John H. Skerrit op Saba is tot wederopzeggens toe vergunning verleend onderwijs te geven in het dorp Marypoint op Saba

De tijdelijke onderwijzeres 3de klasse aan de openbare school te Oranjestad op St. Eustatius, Mevr. D. Griffith-Vermeer is definitief aangesteld als zoodanig.

Aan Jan van Dijk is op zijn verzoek eervol ontslag verleend als stuurman van de motorboot van de havenpolitie, en Frans Soleana is als zoodanig aangesteld.

Aan den onderwijzer eerste klasse aan de Hendrikschool L. W. van Eps is tot herstel van gezondheid twee maanden verlof verleend, en Mej. A. A. Ecker, in het bezit der akte van bekwaamheid als onderwijzeres 3de klasse, is tijdelijk werkzaam gesteld aan de Hendrikschool.

Aan den onderwijzer 3de klasse J. W. Th Schotborgh tijdelijk hoofd der openbare school op St Eustatius, thans met verlof alhier, is tot verder herstel van gezondheid een maand verlofsverlenging verleend.

Aan Mej. Maud Hassell, hulponderwijzeres eerste klasse aan de openbare school te Windwardside op Saba, thans met verlof alhier, is tot verder herstel van gezondheid veertien dagen verlofsverlenging verleend.

Hendrik van Dinter is benoemd tot telegrambesteller bij den D. T. dienst alhier.

Aan de heeren Ed. S. Lansberg, voorzitter, en C. G. de Haseth Cz, lid van den Raad van Beroep voor de Grond- en Gebruiksbelasting alhier is op hun verzoek eervol ontslag als zoodanig verleend, en de heeren Mr C S Gorsira en S S J de Lannoy zijn benoemd tot onderscheidenlijk Voorzitter en lid van dien Raad.

De sergeanten bij de stedelijke schutterij alhier C B J Wijtenburg en N van Meeteren zijn bevorderd tot sergeant-majoor, en de korporaal Emilio L. Henriques tot sergeant bij dat korps.

Aan den eerste kommies tweede klasse op Aruba A. R. F. Harms is om gewichtige redenen veertien dagen verlof naar Curaçao verleend.

Aan den onderwijzer tweede klasse aan de Hendrikschool C. P. Amelunxen is tot herstel van gezondheid veertien dagen verlof verleend.

Aan den seinmeester op het fort Nassau A. P. Hasselmeyer is tot verder herstel van gezondheid veertien dagen verlofsverlenging verleend.

Blijkens van den Consul-Generaal der Nederlanden te Panama ontvangen bericht is aldaar in het Sto. Thomas Hospitaal op den 10den December 1918 in den ouderdom van 59 jaren overleed Luciano Wawoe, geboren op Curaçao, gehuwd. Wat hij in zijn bezit had, is aan de weduwe en de dochters, die in Panama wonen, ter hand gesteld.

Muziekuitvoering.

PROGRAMMA.

Zondagavond om 7, 30 Overzijde.

1	His Majesty the King Marche	F Losey
2	Zampa Ouverture	G Herold
3	Valse des Blondes	L Ganne
4	Fantaisie sur La Mascotte	Audran
5	Musica Proibita	S Gastaldon
6	Potpourri Cubano (1e uitv.)	J Marin Varona
7	Ensueño y Realidad Danse	Maldonado
8	The Dazzler Marcha	J Heeds

Wijziging en aanvulling der Quarantaine-verordening.

De besluiten van Dec. '17 genomen ter uitvoering v.d Quar — verord. zijn niet langer van kracht, daar zij binnen een jaar na afkondiging door een verordening bekrachtigd hadden moet zijn.

Door een vergissing is dit niet tijdig bij den Kol. Raad aangevraagd, waarom de Gouverneur onderstaande verordening aanbiedt, waarvan wij het voornaamste overnemen.

Art. I. Art. 11 der Quarantaine-verordening wordt als volgt gelezen:

Het gezondheidsonderzoek heeft plaats tusschen zonsopgang en zonsondergang

Het gezondheidsonderzoek kan zoo noodig tusschen zonsondergang en zonsopkomst worden ingesteld: indien een of meer opvarenden aan boord van een schip, dat aan een gezondheidsonderzoek onderworpen is, zoodanig ongesteld zijn, dat hunne onmiddellijke overbrenging naar eene ziekeninrichting aan den wal noodig is of indien de aard of toestand van lading aan boord van een schip bespoedigd onderzoek noodig maakt, om des te eerder met lossen te kunnen aanvangen.

Art. II. Achter Art. 11 wordt in de Quarantaine-verordening een nieuw artikel opgenomen, luidende:

Art. 11*a*. De beoordeeling van dezen toestand staat aan den geneeskundige, genoemd in art. 5.

Het gezondheidsonderzoek kan slechts op die schepen des nachts worden voltooid, die met zoodanige middelen van verlichting zijn uitgerust, als voor het onderzoek bij kunstlicht noodig zijn; op de overige schepen, vallende onder de bepalingen van artt. 11 en 11*a*, wordt het des nachts aangevangen onderzoek overdag herhaald en voltooid.

Art. III. Art. 14 der Quarantaine- verordening wordt met opschrift als volgt gelezen:

Maatregelen, waaraan het schip, dat aan een gezondheidsonderzoek onderworpen is geweest, zijn inhoud en zijne opvarenden worden of kunnen worden onderworpen

Art. 14. De geneeskundige, genoemd in art. 5, zal bij de keuze en de mate van toepassing der door hem noodig geachte maatregelen, rekening houden met:

a. de gezondheids-maatregelen, die op een schip, in de haven van vertrek of in eene andere haven zijn toegepast.

b. de aanwezigheid aan boord van een scheepsgeneeskundige, indien de wijze waarop de zieken verzorgd worden, maatregelen worden genomen, registers en ziekte-geschiedenissen worden bijgehouden, vertrouwen wekken kan;

c. de aanwezigheid aan boord van een ontsmettings-toestel of van eene inrichting tot het verdelgen van ratten en insecten.

Art. IV. Achter art. 14 worden in de Quarantaine-verordening de volgende artikelen opgenomen, luidende:

Art. 14a. Poststukken zullen niet aan ontsmetting worden onderworpen, uitgezonderd postpakketten, indien deze, naar het oordeel van den geneeskundige, ontsmetting behoeven.

De zakken, waarin de poststukken worden aangebracht, zullen zoo noodig worden ontsmet.

Waardelooze bedvulling en kleeding, lorren, gebruikte verbandstoffen, papier en andere voorwerpen of goederen van weinig waarde, worden met goedvinden van den gezagvoerder, niet ontsmet, maar verbrand.

De uitrooking van schepen, ter dooding van ratten en insecten, zal voor ledige laadruimten en bergruimten met zwaveligzuurgas mogen geschieden, maar overigens met cyaanwaterstofgas plaats vinden.

Art. 14b. Voor de toepassing van quarantaine-maatregelen worden de schepen in de volgende klassen verdeeld:

klasse A. omvat de schepen, waar aan boord gevallen van cholera, gele koorts, pest of pokken voorkomen of gedurende de jongste zeereis zijn voorgekomen;

klasse B omvat de schepen, komende uit landen of plaatsen, die besmet of van besmetting verdacht verklaard zijn wegens cholera, gele koorts, pest of pokken, maar waar aan boord geen geval van een dier ziekten voorkomt of gedurende de jongste zeereis voorkwam.

klasse C omvat de andere schepen.

Verdachte gevallen van de ziekten, in dit artikel genoemd, worden, tot de definitieve uitslag van het ingestelde onderzoek bekend is, voor werkelijke gevallen dier ziekten gehouden.

Van maatregelen bij cholera.

Art. 14c. Schepen van *klasse A* worden aan de volgende maatregelen onderworpen:

1o. de zieken worden, tenzij hun toestand dit niet gedoogt, ontscheept en overgebracht naar eene daarvoor aan te wijzen inrichting; zij worden afgezonderd, gereinigd, nader onderzocht, geneeskundig behandeld en verpleegd tot zij geen gevaar voor het overbrengen van besmetting meer opleveren;

2o. de personen, die met de lijders in aanraking zijn geweest en zij, die als verdacht worden beschouwd, worden eveneens ontscheept, gereinigd, nader onderzocht, verpleegd en gedurende een tijd van ten hoogste zes dagen na de aankomst van het schip afgezonderd;

3o. de overige opvarenden worden, zoo mogelijk en zoo noodig, eveneens ontscheept, gereinigd, nader onderzocht en gedurende ten hoogste zes dagen na de aankomst van het schip, hetzij afgezonderd, hetzij aan waarneming en toezicht buiten afzondering onderworpen;

Zij, die aan waarneming en toezicht buiten afzondering worden onderworpen, zijn verplicht:

a. nauwkeurig hunne verblijfplaats op te geven; wanneer die verblijfplaats, naar het oordeel van den geneeskundige, te veraf gelegen is moet eene andere dichterbij worden gezocht;

b. zich in persoon voor een geneeskundig onderzoek aan te melden ter plaatse en ten tijde door den geneeskundige bepaald, en bij verhindering door overmacht om te komen, onmiddellijk kennis daarvan te geven aan den geneeskundige;

c. wanneer dit door den geneeskundige noodig wordt geoordeeld, tot het storten van een waarborgsom varieerend van f 5,— tot f 25,— ten kantore van den Openbaren Gezondheidsdienst. Deze storting kan ook ten behoeve van belanghebbenden van wege de agentuur, reederij of gezagvoerder geschieden. De gestorte gelden worden den laatsten observatie-dag teruggegeven.

Wanneer iemand zich niet strikt houdt aan de voorschriften sub *a* en *b* gegeven of op andere wijze hinderlijk, nalatig en wederstrevig is, wordt waarneming en toezicht in afzondering veranderd, onverminderd de straffen bedreigd in artt. 23 en 24.

De geneeskundige is bevoegd van den aanvang af, de waarneming en het toezicht te veranderen in afzondering, voor die personen, van wie hij vreest, dat zij de gegeven voorschriften niet of niet getrouw zullen nakomen.

Art. 14*d*. Schepen van *klasse B* kunnen, zoo dit noodig wordt geoordeeld, geheel of gedeeltelijk worden gereinigd of ontsmet.

Aan de bemanning kan, gedurende hoogstens zes dagen, na het verlaten van het besmette land of de besmette haven, verboden worden van boord te gaan.

Alle opvarenden, voor zooveel hun het verlaten van het schip niet verboden is, kunnen worden onderworpen aan waarneming en toezicht buiten afzondering.

Art. 14*e*. Dezelfde maatregelen kunnen op schepen van *klasse C* worden toegepast.

Van maatregelen bij gele koorts.

Art. 14*f*. Voor schepen van *klasse A* gelden naar de omstandigheden de maatregelen voorgeschreven in art. 14*c*. evenwel met dien verstande, dat de zieken en verdachten worden afgezonderd in ruimten, die vrij zijn van en ontoegankelijk voor muggen; voorts worden geene maatregelen van afzondering of waarneming en toezicht buiten afzondering toegepast op gezonde personen, die bewijzen kunnen, dat zij tien jaar vertoefden in een land, waar gele koorts voorkomt, of dat zij aan gele koorts hebben geleden.

Het schip moet ankeren op mintens 200 M. verwijderd van den wal en van andere schepen, indien het tot de vastgestelde ligplaatsen voor het gezondheidsonderzoek en voor de quarantaine-maatregelen aangewezen, wordt toegelaten.

Op Curaçao zal het schip, als regel, naar de Caracasbaai worden verwezen, om van daar terug te keeren zoodra de noodige maatregelen van muggen-verdelging zijn toegepast.

Art. 14*g*. Op schepen van *klasse B* kan de afgezonderde ligging, de verdelging van muggen, de waarneming en toezicht buiten afzondering, en de reiniging of ontsmetting worden toegepast.

Art. 14*h*. Dezelfde maatregelen kunnen opschepen van *klasse C* worden toegepast.

Van maatregelen bij pest.

Art. 14*i*. Voor schepen van *klasse A* gelden naar de omstandigheden de maatregelen voorgeschreven in art. 14*c*.

Voorts mag met de lossing of lading van het schip niet worden begonnen dan na vernietiging van ratten en insecten aan boord; deze uitrooking zal uiterlijk binnen 24 uur na den aanvang moeten zijn afgeloopen.

Terstond na aankomst worden de kabels van het schip voorzien van rattenschermen, terwijl het schip op minstens vijf meter uit den wal wordt vastgemeerd en vooral na zonsondergang en vóór zonsopkomst niet door planken of bruggen voortdurend met den wal mag verbonden zijn.

Art. 14j. Schepen van klasse B kunnen, zoo dit noodig wordt geoordeeld, worden gereinigd, ontsmet en uitgerookt. Totdat de eventueel voorgeschreven maatregelen zijn uitgevoerd, mag met het lossen of laden niet worden aangevangen; eveneens gelden de voorschriften betreffende rattenschermen en betreffende den in acht te nemen afstand van den wal.

Aan de bemanning kan, gedurende hoogstens zes dagen, na het verlaten van het besmette land of de besmette haven, verboden worden van boord te gaan.

Alle opvarenden, voor zooveel hun het verlaten van het schip niet verboden is, kunnen worden onderworpen aan waarneming en toezicht buiten afzondering, van gelijken tijdsduur, als in het vorig lid vermeld.

Art. 14 k. Dezelfde maatregelen kunnen op schepen van *klasse C* worden toegepast.

Van maatregelen bij pokken.

Art. 14l. Schepen van *klasse A* worden aan de volgende maatregelen onderworpen:

1o. de zieken worden, tenzij hun toestand dit niet gedoogt, ontscheept en overgebracht naar eene daarvoor aan te wijzen inrichting; zij worden afgezonderd, gereinigd, nader onderzocht, geneeskundig behandeld en verpleegd tot zij geen gevaar voor het overbrengen van besmetting meer opleveren;

2o. de personen, die met de lijders in aanraking zijn geweest, en zij, die als verdacht worden beschouwd, worden eveneens ontscheept, gereinigd, nader onderzocht, zoo noodig ingeënt, verpleegd en gedurende een tijd van ten hoogste twee weken na de aankomst van het schip afgezonderd;

3o. de overige opvarenden worden, zoo mogelijk en zoo noodig, eveneens ontscheept, gereinigd, nader onderzocht en gedurende ten hoogste twee weken na de aankomst van het schip, hetzij afgezonderd, hetzij aan waarneming en toezicht buiten afzondering, onderworpen;

4o. lijf- en beddegoed, gebruiksvoorwerpen, kleeding en bagage van de opvarenden en gedeelten van het schip, waarin pokkenlijders hebben verblijf gehouden, worden, zooveel noodig, ontsmet en die opvarenden zelf gereinigd;

6o. de koepokinenting wordt toegepast op alle opvarenden, voor wie dit noodig wordt geoordeeld, in de eerste plaats bij het ontbreken van volledige en betrouwbare bewijzen, dat de koepokinenting met goed gevolg en binnen de laatstverloopen tien jaren is ondergaan;

Art. 14m. Op schepen van *klasse B* kunnen de voorschriften sub 3, 4 en 6 van het vorig artikel worden toegepast.

Het schip kan, zoo dit noodig wordt geoordeeld, geheel of gedeeltelijk worden gereinigd of ontsmet.

Aan de bemanning kan, gedurende hoogstens twee weken na het verlaten van het besmette land of de besmette haven, verboden worden van boord te gaan.

Art. 14o. Dezelfde maatregelen kunnen op schepen van *klasse C* worden toegepast.

Art. VI. Achter art. 15 worden in de Quarantaine-verordening twee nieuwe artikelen opgenomen, luidende:

Art. 15a. Op verzoek van belanghebbenden kunnen maatregelen van reiniging, ontsmetting en uitrooking, ter verdelging van ratten en insecten, door den Openbaren Gezondheidsdienst worden toegepast op vertrekkende schepen en hunnen inhoud. Belanghebbenden zullen daarvoor eene in elk bijzonder geval door den Gouverneur te bepalen som, wegens gebruik van materialen en de hulp van personeel van den Openbaren Gezondheidsdienst, ten bate der koloniale kas moeten voldoen.

Art. 15b Bij besluit van den Gouverneur kunnen de invoer, doorvoer en vervoer worden verboden, of aan maatregelen worden onderworpen van: huiden, lompen, gebruikte kleedingstukken, gebruikte lijf-en beddegoed en van andere voorwerpen en goederen, die voor het overbrengen van besmetting bijzonder vatbaar zijn.

Buitenland.

Wilson bij den Paus.

Zaterdagmiddag 4 Jan., zoo verhalen de Amerikaansche couranten, bezocht de president het Vaticaan. Zijn ontvangst aldaar was grootsch en plechtig. De president vertrok van het Amerikaansch gezantschap. Sinds den Paus de Kerkelijke Staten onrechtvaardig werden ontnomen, hebben de Pausen steeds geweigerd diegenen te ontvangen, die van het gebied, dat voormalig tot de Kerkelijke Staten behoorde, Hem een officieel bezoek wilden brengen. Daarom vertrok de president van de Amerikaansche Ambassade hetgeen niet als Italiaansch grondgebied wordt beschouwd. Toen de president met zijn gevolg om 3,45 p.m. aan de poorten van het Vaticaan aankwam, werd hij ontmoet door een peloton soldaten der Zwitsersche wacht in hun veelkleurig uniform en de harmonie der gendarmen van het Vaticaan, die het Amerikaansche volkslied speelde. Meerdere hoogwaardigheidbekleeders der Kerk ontvingen den president en begeleidden hem naar den top van de groote trap. Daar sloten andere wachten zich bij den stoet aan en vergezelden den President naar de Clementine Zaal. Monseigneur Samper, de ceremoniemeester, verwelkomde den president in naam van den Paus en bracht den stoet naar de Wapenzaal, vanwaar een deur naar de troonzaal geleidt. De deur openende kondigde Mgr. Samper den Paus aan, dat president Wilson was aangekomen. Bij het verschijnen van den president werd deze ontmoet door den Staatssecretaris Kardinaal Gasparri. De Paus in het wit gekleed, trad den president te gemoet met uitgestrekte armen; hij nam beide handen van den president in de zijne en drukte ze warm. Vervolgens gaf de Paus de hand aan alle personen van het gevolg en werd Hem verzocht zijn zegen te geven. „Zeer gaarne," antwoordde de Paus, terwijl een lid van het gevolg de vraag stelde, hoeveelen van het gevolg katholiek waren. De Paus scheen de kwestie te verstaan en antwoordde in het Italiaansch: „Dat maakt geen verschil. Deze zegen is voor U en voor al uwe dierbaren." Daarna traden de Paus en de president in de troonzaal voor eene private samenspraak, terwijl de ceremoniemeester de deur achter hen sloot. De overigen van het gevolg bleven in de wapenzaal. Toen de private samenspraak gesloten was, klonk de bel en opende Mgr. Samper de deur. Daarna onderhield de Paus zich met het gevolg en sprak in het Italiaansch, hetgeen door Mgr. O'. Hearn, rector van de Amerikaansche Universiteit, werd vertolkt. Hij sprak van den president als „den grooten leider" en drukte zijn vertrouwen uit in een duurzamen vrede. Bij het vertrek van den president werden dezelfde ceremonies onderhouden als bij zijne aankomst.

De Paus gaf den president een herinnering aan zijne bezoek, bestaande uit een prachtig stuk mozaic, hetgeen in het Vaticaan werd vervaardigd. Volgens berichten in de pers moet dit stuk groote waarde hebben. Het is ongeveer een vierkante meter groot. Ook de staatssecretaris Kardinaal Gasparri bood den president eene herinnering aan, bestaande uit twee afdrukken van het nieuwe kerkelijke recht. Het eene was bedoeld voor den president zelve en was in prachtigen band van wit perkament gebonden, Het andere was opdragen aan de Princeton Universiteit.

Roosevelt's dood.

Maandagmorgen 6 Jan, om 4 uur, stierf in zijn woning een van Amerika's meest gevierde burgers en voormalig president Theodore Roosevelt. Col. Theodore Roosevelt was reeds bijna een geheel jaar lijdende aan eene longziekte en werd op Nieuwjaarsdag aangetast door een hevigen aanval van rheumatisme, schoon men niet dacht, dat zijn kwaal zoo spoedig den dood zou ten gevolge hebben. Daags voor zijn dood was de voormalige president zeer opgewekt en hield een prettige conversatie met zijne huisgenooten en zijn vrouw. Het was 11 uur in den avond toen hij zich ter ruste begaf. Om vier uur in den morgen trad zijn vrouw de slaapkamer binnen en vond hem dood. De onmiddelijk ontboden geneesheer constateerde dat de dood het gevolg was van longembolisme

Op Kerstdag kwam de voormalige president uit het hospitaal van New York te Sagamore Hill aan en een week daarna werd hij aangetast door rheumatiek hetgeen eene opzwelling veroorzaakte aan zijn rechterhand.

Het Congres te Washington zond een rouwbetuiging aan de bedroefde weduwe van den ex-president en stelde een comité aan om de begrafenis bij te wonen. Ook op het Witte Huis werd de vlag naar beneden gehaald als teeken van deelneming en door den Secretary of the Navy werd bevel gegeven, dat alle Amerikaansche schepen half mast zouden vlaggen. De dood van Theodore Roosevelt werd over het gansche land betreurd. Onverschillig tot welke politieke partij men behoorde, kon men niet ontkennen, dat bijna iedere burger den voormaligen president een warm hart toedroeg en in hem begroette een waar Amerikaan, met een oprecht hart voor alle belangen van de groote Republiek.

De Vereenigde Staten-drukkerij

De grootste drukkerij der wereld is de Vereenigde Staten Drukkerij te Washington. Daar worden al de Gouvernementsdocumenten en verslagen, bulletins, effecten, certificaten en biljetten en alle andere drukwerken voor het V. S Gouvernement, behalve papierengeld en postzegels gedrukt. Gedurende 1917 ging er niet minder dan 34.000,000 pond papier door de drukpersen, of van negen tot tien wagonvrachten op elken werkdag. In den laatsten tijd worden er dagelijks veertien ton briefkaarten gedrukt. Er zijn 5700 personen werkzaam in deze inrichting. Aan het hoofd staat de „Publieke Drukker" Hij koopt al de noodige machineriën en materialen en heeft algemeen toezicht over deze inrichting der regeering, Door hem worden ambtenaren en personeel benoemd.

Ongeveer honderd litotypes of letterzetmachines zetten de letters waarvan dagelijks duizenden en tien duizenden afdrukken worden genomen. Daar elk proces, dat noodig is voor het voortbrengen van een stuk drukwerk, in deze reuzendrukkerij gebruikt wordt, mag de drukkerij als een der best uitgeruste inrichtingen van deze soort en de grootste der wereld genoemd worden.

Receptie

ten Gouvernementshuize op Woensdag 29 Januari a. s. **ten 8 ure** n.m., gevolgd door een **Bal ten 9 ure** n.m.

De Adjudanten,

W. J. de Vries,

I. H. Capriles.

☞ *Men wordt beleefd verzocht deze kennisgeving als eene uitnoodiging te willen beschouwen.*